

شماره ششم - بهار ۱۳۹۴ - طرح‌های کارآمد برای هیأت‌ها

بیت‌الاح

اعتکاف برتر

طرح‌ها و ایده‌هایی برای برگزاری اعتکاف برتر

یک طرح کارا - طرح‌های کارآمد برای هیأت‌ها - شماره ششم، بهار ۱۳۹۴

اعتکاف برتر - طرح‌ها و ایده‌هایی برای برگزاری اعتکاف برتر

تهیه و تنظیم: معاونت تولیدات رسانه ای جامعه ایمانی مشعر

به کوشش: حمیدرضا مهدوی ارفع

طراح نامواره: علی ناصری

صفحه‌آرا: حسن ناصری

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۰۰ تومان (غیرقابل فروش)

استفاده از مطالب نشریه و تکثیر آن برای هیأت‌ها، در صورت ذکر منبع آزاد می‌باشد.

جامعه ایمانی مشعر

نشانی: قم، بلوار امین، کوچه ۱۰، پلاک ۲۰

تلفکس: ۰۲۵ ۳۲ ۹۲ ۸۹ ۵۱

کد پستی: ۳۷۱۶۶ ۳۷۱۵۱

سامانه پیامک: ۱۵۴۲ ۳۰۰۰

پایگاه اطلاع‌رسانی: www.1542.org

رایانامه: info@1542.org

بسم ربیع

هدف از اعتکاف چیست؟

۱. اعتکاف، فرصت بسیار مناسبی است تا انسانی که در پیچ و خم‌های مادی غرق شده، خود را بازیابد و به قصد بهره بردن از ارزش‌های معنوی از علایق مادی دست بکشد و ندای «یا ایها الانسان آنک کادخ الی ربک کدحاً فملاقیه» را دوباره مشق کند.

۲. اعتکاف، فصلی است برای گریستن، برای ریزش باران رحمت، برای شستن آلودگی‌های گناه، برای پاک نمودن نامه اعمال، برای نورانی ساختن دل و صفا بخشیدن به روح. اعتکاف، بازگشت به اصل خویشتن است.

۳. عکوف در این سه روز، روحیه معنوی و توجه به ارزش‌های الهی را در همگان تقویت می‌کند. اعتکاف معجون و عصاره امهات عبادات اسلامی است؛ حضور در مسجد، روزه (که این هر دو از ارکان اعتکاف است)، به‌طور طبیعی نماز، دعا و مناجات، قرائت قرآن و اذکار مقدس و افکار مبارک؛ و همه این‌ها در مسجد و بالطبع همراه با وضو و طهارت است. اعتکاف، هم حج است، هم جهاد و هم امر به معروف. محرمات و احکام اعتکاف، انسان را یاد حج می‌اندازد. شرکت در اعتکاف، ورود به عرصه جهاد با نفس است روحیه معنوی و توجه به ارزش‌های الهی را در همگان تقویت می‌کند. حضور جمعی در اعتکاف، امر به معروف و نهی از منکر است، آن هم امر و نهی عملی، نه زبانی.

چه ضرورتی برای برنامه‌ریزی است؟

«ملای نانوشته غلط ندارد». این حقیقت است که هر سنت حسنه‌ای که در جامعه رواج پیدا می‌کند، احتمال بروز آسیب‌ها در آن بیشتر می‌شود؛ بنابراین، ضرورت کار علمی و میدانی در خصوص آسیب‌شناسی اعتکاف، می‌طلبد که مراکز علمی و صاحب‌نظران با همکاری ستادها و متولیان اعتکاف به تحقیق در این خصوص اهتمام ویژه‌ای داشته باشند. در اینجا لازم است به نمونه‌هایی از آسیب‌های اعتکاف که در گوشه و کنار مشاهده شده است، اشاره خواهد شد:

۱. فقدان برنامه مناسب و از پیش طراحی شده که بتواند متناسب با حال و هوای معنوی اعتکاف، شرکت‌کنندگان را در تمام ساعات و لحظه‌ها پشتیبانی کند. گاهی احساس می‌شود که خلوت با بی‌کاری اشتباه گرفته می‌شود.
 ۲. عدم تناسب برخی برنامه‌ها با مقتضیات اعتکاف. اگرچه تنوع و تکثر منطقی برنامه‌ها یکی از اصول جذابیت کار فرهنگی و تبلیغی به شمار می‌رود، لیکن مهم‌تر از آن هم‌خوان و هم‌سنخ بودن برنامه‌ها با هدف و اقتضائات اعتکاف است. گاهی غفلت از این اصل، باعث می‌شود که برنامه‌هایی خارج از مقصد اعتکاف و حتی گاهی ناسازگار با شئون اعتکاف توسط متولیان اجرا شود. مثلاً پخش فیلم سینمایی، برگزاری جلسات پرسش و پاسخ با موضوعاتی مانند روابط دختر و پسر و از این دست خطاها.
 ۳. ضعف کیفی محتوای برنامه‌ها به‌ویژه سخنرانی‌ها و نشست‌های دینی در اعتکاف
 ۴. مرید و مراد بازی‌ها
 ۵. بی‌کاری به‌جای فراغت
 ۶. افراط و تفریط در امور معنوی
 ۷. عدم توجه به دسته‌بندی نیازهای عمومی و اختصاصی مخاطبان
 ۸. غلبه رویکردهای علمی، سیاسی، اجتماعی، عرفانی و... بر بعد عبادی و تربیتی
 ۹. تراحم خلوت و جلوت
 ۱۰. رفیق‌بازی‌های مانع خلوت پربار
 ۱۱. فقدان آرامش و سکوت مناسب اعتکاف
 ۱۲. غلبه دغدغه امکانات مادی و رفاهی بر محتوا
 ۱۳. تقبیح افراطی مسئله خواب در اعتکاف
 ۱۴. عدم تناسب امکانات با نیازهای معتکفین، (از جمله بانوان)
 ۱۵. اختصاص سهمیه اعتکاف به توده مردم و بی‌توجهی به قشر نیازمند اعتکاف، مانند رؤسا و ثروتمندان
 ۱۶. پیوند نادرست اعمال ام داوود با اعتکاف و اعمال ام داوود را شرط صحت اعتکاف دانستن
- بابی‌شک با برنامه‌ریزی اصولی و بهره‌گیری از تجارب دیگران می‌توان از میزان این آسیب‌ها کاست و بر غنای این فعالیت فرهنگی افزود.

* قبل از اعتكاف

از كجا شروع كنيم؟

مسئول اعتكاف در گام نخست و قبل از هر اقدامی باید دو كار اساسی را انجام دهد:

اول	تهیه چک لیست	تهیه چک لیست کاملی از تمام فعالیت ها و اقداماتی که باید از ابتدا تا انتهای پروژه برگزاری اعتكاف، اتفاق بیفتد. اعم از اقدامات پیش از اعتكاف، حین اعتكاف و پس از اعتكاف. فایده این چک لیست این است که هیچ کاری فراموش نخواهد شد و برای هر اقدام یا فعالیتی می توان زمان سررسید و مسئول مشخصی تعیین نمود و به وسیله آن فرایند پروژه اعتكاف را لحظه به لحظه و مستند، پیگیری و نظارت کرد.
دوم	تشکیل ستاد مرکزی اعتكاف	با هدف: سیاست گذاری، برنامه ریزی، هماهنگی و نظارت بر حسن اجرای برنامه اعتكاف تعیین مسئولین بخش های مختلف اعتكاف تدوین و ابلاغ شرح وظایف مسئولین بخش های مختلف دریافت، بررسی و تأیید برنامه و بودجه مسئولین بخش های مختلف شناسایی و جذب منابع مالی و امکاناتی دولتی و غیردولتی تمهید مقدمات لازم برای مدیریت بحران اخذ گزارش کاری و مالی در اثناء و پایان اعتكاف و حسابرسی و اگر شما برگزارکننده اعتكاف در دانشگاه هستید افراد ذیل را نیز باید در ستاد خود قرار دهید: مسئول نهاد دانشگاه معاون فرهنگی نهاد معاون فرهنگی دانشگاه مدیر اجرایی نهاد مسئول مسجد دانشگاه مسئول بسیج دانشگاه مسئول هیئت دانشگاه مسئول انجمن مستقل و انجمن اسلامی سایر افراد با نظر مسئول نهاد دانشگاه

سرفصل‌های چک‌لیست من چیست؟

در جدول زیر به سرفصل‌هایی اشاره شده که مسئول اعتکاف باید در ذیل هر گام، همه فعالیت‌ها و اقدامات ریزودرشت را بیاورد و آن‌ها را در جلسه توجیهی به متصدی مربوطه بسپارد.

سرفصل‌های چک‌لیست اقدامات در یک نگاه		
قبل از اعتکاف	گام اول	تشکیل ستاد مرکزی اعتکاف
	گام دوم	تبلیغات، تشویق و زمینه‌سازی
	گام سوم	فراهم کردن امکانات و فضای لازم
	گام چهارم	اطلاع‌رسانی، سهمیه‌بندی و ثبت‌نام
حین اعتکاف	گام پنجم	استقبال معنوی از اعتکاف
	گام ششم	استقبال از معتکفین
	گام هفتم	برنامه‌های رسمی اعتکاف
	گام هشتم	مراقبت‌ها و ملاحظات
پس از اعتکاف	گام نهم	اختتامیه و امور بعد از مراسم

چه کنیم تا دعای خیر معتکفین پشت سرمان باشد؟
اکنون، اقدامات پیشنهادی به هر مسئول اعتکاف را در چند فصل ذکر می‌کنیم:

فصل اول: تبلیغات، تشویق و زمینه‌سازی

۱. شروع تبلیغ و ترغیب قشر معتکف مورد نظر برای حضور در اعتکاف،

این امور حداقل یک ماه قبل از اعتکاف باید صورت گیرد و در مرحله اجرای آن می‌توان از راه‌های زیر اقدام نمود:
الف. نصب شعارنوشته‌ها و برنوشته‌های جذاب حاوی آیات، روایات، سخنان علما و بزرگان و جملات ادبی و اشعاری در زمینه اعتکاف و آثار و احوال آن و فواید آن. فوایدی از قبیل تزکیه روح، ازدیاد ایمان و تقوا، کسب ثواب عظیم، نورانیت و نشاط قلبی، گشوده شدن عقده‌های درونی و رسیدن به آرامش و امید، هدفمند شدن زندگی، کسب معارف و علوم، تقویت اراده و صبر، گسترش محبت، عطرآگین شدن فضای زندگی و در یک کلام تقویت و گسترش ارزش‌ها و هنجارهای اسلامی و انسانی. ب. برگزاری جلسات کوتاه و جذاب در مساجد شهر و یا در مسجد دانشگاه و خوابگاه (برای اعتکاف‌های دانشجویی) توسط ائمه محترم جماعات

ج. استفاده از رسانه‌ها از جمله زیرنویس تلویزیون استانی، پیامک، وبسایت و وبلاگ و نشریات.

۲. تبیین آسانی شرایط و احکام اعتکاف

عده‌ای همواره تصور می‌کنند که اعتکاف برای آنان امری دست‌نیافتنی است و همواره در آرزوی آن به سر می‌برند، در حالی که با تبیین اصل اعتکاف و پاک نمودن ذهن آنان از تصورات و شبهات غلط می‌توان سبب خیر شد. شاید این سه تصور غلط

شایع‌ترین موارد باشد:

الف. اعتکاف نوعی رهبانیت است. در پاسخ به تصور این افراد باید تبیین نمود که اعتکاف در نظر اسلام مشروع و مورد استناد است و همچنین رهبانیت به معنای نیکوی آن که خوف از خدا و خاشع شدن در برابر پروردگار است، در اعتکاف مدنظر قرار می‌گیرد. ب. سه روز تمام در مسجد بودن از برخی امور مهم زندگی جلوگیری می‌کند. در پاسخ به این نوع از افراد هم باید تبیین نمود که احکام اعتکاف اجازه می‌دهد هر کسی برای امور ضروری مانند عیادت مریض، تشییع جنازه و ادای دین از مسجد خارج گردد و به اعتکاف او خدشه‌ای وارد نگردد.

۳. سازمان‌دهی خادمین اعتکاف

برای این کار باید از بین افراد علاقه‌مند، توانمند و مورد اعتماد در چهار مرحله زیر اقدام لازم را انجام داد:

الف. ثبت‌نام و شناسایی

ب. بررسی توانایی‌ها و تعیین عرصه خدمت‌گذاری

ج. اعلام اسامی پذیرفته‌شدگان و برگزاری جلسات توجیهی در دو بخش:

*مباحث عمومی اعتکاف، شامل آشنایی مختصر با فلسفه، پیشینه، آداب و احکام اعتکاف و آداب و ارزش خدمت‌گزاری به معتکفین.

*مباحث تخصصی مربوط به هر بخش از فعالیت‌های اعتکاف، متناسب با اعلام داوطلبی افراد، مانند امور خدمات و پشتیبانی، امور تبلیغات و فرهنگی.

د. تهیه و تجهیز خادمین و تحویل اقلام لازم برای خادمی، مانند لباس متحدالشکل و کارت شناسایی.

لازم به یادآوری است که اگر اعتکاف شما دانشجویی است همین امر می‌تواند فرصت خوبی برای جذب دانشجویان به مسجد باشد. در بخش پیوست‌ها، نمونه برگه مناسبی برای شناسایی و سازمان‌دهی علاقه‌مندان به خدمت در اعتکاف آمده است.

فصل دوم: فراهم کردن امکانات و فضای مناسب

۱. دعوت و تشویق خیرین و مسئولین ترجمان‌ها و سازمان‌ها برای مشارکت در برگزاری اعتکاف از طریق:
 - الف. برگزاری نشست ویژه حامیان و خیرین اعتکاف به منظور تبیین ابعاد تهاجم فرهنگی دشمن و نقش اعتکاف در خنثی‌سازی آن
 - ب. معرفی و تشویق بانیان و خیرین اعتکاف سال گذشته در مراسم نشست ویژه فوق‌الذکر
 - ج. واگذاری هر بخش از نیازهای اعتکاف به یک صنف مرتبط، یا یک طایفه ساکن در محل، مثلاً واگذاری تغذیه معتکفین به اصنافی مربوط به آن، یا امور تبلیغاتی به صنف مربوط و ...
۲. انجام تعمیرات و کارهای عمرانی پیش از فرا رسیدن زمان اعتکاف
۳. غبارروبی و آذین‌بندی و زیباسازی فضای مسجد
۴. تأمین نیازهای بهداشتی، خوراکی و ...
۵. تأمین دستگاه‌های صوتی و تصویری باکیفیت
۶. آماده‌سازی آشپزخانه و امکانات و تجهیزات مناسب و مکفی
۷. آماده‌سازی، تجهیز و تنظیف سرویس‌های بهداشتی و حمام
۸. قرار دادن مناسب‌ترین مکان برای افراد خاص، شامل جانبازان، معلولین و افراد مسن، به‌منظور تسهیل در رفت و آمد، دسترسی به سرویس بهداشتی، سکوت و آرامش و دوری از محل رفت‌وآمدها و ...
۹. تعیین تعداد مناسبی از خادمین ویژه رسیدگی به نیازهای معتکفین خاص
۱۰. تهیه مهر و خاک تیمم، قرآن، مفاتیح، رساله توضیح‌المسایل و یک کتاب‌خانه کوچک با موضوعات مناسب با حال و هوای اعتکاف
۱۱. در صورت حضور بانوان دارای فرزند خردسال، تعبیه مکان مناسب جهت برپایی مهدکودک و تهیه امکانات و ابزار لازم و استخدام مربی یا مربیان شایسته به تناسب تعداد کودکان

فصل سوم: اطلاع‌رسانی، سهمیه‌بندی و ثبت‌نام:

۱. تعیین جنسیت شرکت‌کنندگان

این مورد را در صورتی انجام دهید که امکان سرویس‌دهی به آقایان و خواهران به‌طور همزمان نیست. البته بهتر است که مساجد محل، با هماهنگی و انسجام، معتکفین را به تفکیکی جنسیت پذیرش نمایند و در مورد هر جنسیتی، گروه خادمین و گروه مدیریتی هم‌جنس انتخاب شوند.

۲. تعیین مقطع سنی و قشر مخاطب

همان‌طور که قبلاً اشاره شد توجه به قشر مسئولان و ثروتمندان و یا جوانان که نیاز بیشتری به اعتکاف دارند، باید در اولویت باشد. البته گاهی در جامعه خاصی تفکیک قشر خاص موجب آسیب‌هایی می‌شود و باید در این مورد جو جامعه و شهر خود را در نظر گرفت.

۳. چاپ و توزیع و نصب اقلام تبلیغاتی

تبلیغات ابزار بسیار مهمی در اعتکاف است. یک بازار را فرض کنید. چه‌بسا گرایش زیادی به جنس بی‌کیفیتی بوده که تبلیغات وسیع داشته و جنس باکیفیتی که توجه به تبلیغات نکرده و سود راضی‌کننده نداشته است. در تبلیغات، توجه به نوع تبلیغات، نوع طراحی‌ها و نوع عرضه به مردم اهمیت دارد. در این مرحله، چاپ و توزیع اقلام مربوط به ثبت‌نام و ایجاد انواع راه‌های ثبت‌نام به‌ویژه راه‌های غیرحضوری مانند تلفن، پیامک، وب‌سایت و پست الکترونیک به‌منظور تسهیل در امر ثبت‌نام باید صورت پذیرد.

۴. اعلام شفاف امکانات و تدابیر لازم برای سرویس دهی به افراد خاص مانند جانبازان و معلولین
در این قسمت خلاقیت‌های خوبی می‌توان به خرج داد. مثلاً با هماهنگی مسئولین دو نفر از افراد آموزش دیده در هلال احمر
را قرارداد، برای هرگونه حوادث احتمالی در اعتکاف

۵. تهیه فرم ثبت نام
این فرم باید ساده، کامل و خلاصه باشد و به توزیع آن در مراکز مختلف توجه گردد. این فرم از جهت اعلام امکانات برای
افراد خاص و برای اشاره به برخی شرایط و احکام ضروری اعتکاف اهمیت دارد. نمونه‌ای از فرم ثبت نام اعتکاف دانشجویی
در انتها آمده است.

۶. انجام ثبت نام
ثبت نام باید در محدوده زمانی مناسب و کافی انجام پذیرد و پرونده‌ای برای هر فرد تشکیل گردد.

۷. ثبت نام به میزان دو برابر ظرفیت
این کار برای این صورت گیرد که پس از بررسی‌های نهایی، افراد دارای شرایط انتخاب شوند.

۸. تنظیم دو فهرست معتکفین
تنظیم دو فهرست معتکفین اصلی، به اندازه ظرفیت مسجد و فهرست معتکفین ذخیره، به اندازه ۱۰ درصد از ظرفیت مسجد
که در صورت انصراف معتکفین اصلی جایگزین خواهند شد. این دو فهرست باید ده روز قبل از اعتکاف نهایی باشند تا افرادی
که پذیرفته نشدند، بتوانند به مراکز دیگر بروند.

۹. تعیین و اعلام زمان نهایی مراجعه معتکفین و اعطا کارت
با این کار فعالیت‌های قبل از اعتکاف به پایان رسیده و مرحله جدیدی آغاز می‌گردد.

فصل چهارم: استقبال معنوی از اعتکاف

به منظور فرهنگ سازی و به عبارتی استقبال معنوی از معتکفین، می توان از راه کارهای زیر بهره برد:

۱. برقراری ارتباط با معتکفین به منظور آگاهی بخشی نسبت به آداب و احکام اعتکاف
۲. ارسال پیام های مناسب و جذاب و فضا سازی شهر یا مجموعه مورد نظر از طریق پیامک و نشریه
۳. ارسال فرم مخصوص اعلام داوطلبانه توانمندی ها و پیشنهادهای معتکفین به منظور بهینه سازی برنامه ها و استفاده از ظرفیت علمی و فرهنگی معتکفین در جهت هر چه بهتر برگزار شدن اعتکاف
۴. دعوت از معتکفین علاقه مند به مشارکت در امور اجرایی اعتکاف و همچنین توجیه و مسئولیت سپاری صحیح به آنان
۵. تبلیغات محیطی اعم از داخل مسجد و محله با هدف بهینه سازی ظرفیت های معنوی
۶. مشخص نمودن و علامت گذاری مکان استقرار هر معتکف و مکان های عمومی در مسجد، از جمله بخش مطالعه، وضوخانه و حمام
۷. تهیه و چاپ کارت اعتکاف، ژتون غذا، نشریه روزانه، نظرسنجی و... با طراحی زیبا و جذاب

* حین اعتکاف

فصل پنجم: استقبال از معتکفین

۱. آماده‌سازی امکانات و نیروهای انسانی لازم برای معتکفینی که وارد مسجد می‌شوند.
۲. تهیه و اجرای برنامه‌های جذاب و معنوی استقبال از معتکفین توسط عوامل اجرایی اعتکاف و بدرقه توسط خانواده‌ها و مردم محل که می‌توان با این امور جذابیت را افزود:
 - * آذین‌بندی و طاق نصرت مقابل درب ورودی
 - * اسفند دود کردن
 - * پخش قرآن و سرودهای معنوی جذاب
 - * انتخاب مسیر درب مسجد تا شبستان به وسیله شمع
 - * عبور دادن معتکفین از زیر قرآن توسط روحانی مسجد
 - * تحویل بسته فرهنگی اعتکاف به معتکفین
 - * تعیین مکان مخصوص هر معتکف و اجرای برنامه آشنایی با اماکن، امکانات و برنامه‌های اعتکاف
 - * برگزاری مراسم معارفه بین معتکفین و مسئولین و خادمین اعتکاف و معرفی چهره‌های شاخص
 - * رسیدگی به نیازها و دغدغه‌های اولیه معتکفین
 - * برگزاری اولین مسابقه با موضوع آشنایی با احکام اعتکاف، آداب مسجد و برخی نکات اخلاقی رعایت حقوق دیگران

فصل ششم: برنامه‌های اعتکاف

۱. افتتاحیه که شامل خوش‌آمدگویی، معارفه، اجرای برنامه‌های هنری-مذهبی همچون سرود، تواشیح، تشریح برنامه‌های اعتکاف و تذکرات لازم‌الاجرا، سخنرانی کوتاه و مولودی‌خوانی می‌شود
۲. پرسش و پاسخ دینی، به‌صورتی که امکان پرسش به‌صورت کتبی و شفاهی وجود داشته باشد و سؤال‌کننده ناشناس بماند. هم می‌توان ساعت خاصی را به این برنامه اختصاص داد و استادی را دعوت نمود تا پاسخ دهد و هم می‌توان صندوقی تعبیه نمود تا پرسش‌ها را درون آن بیندازند تا بعداً پاسخ داده شود.
۳. طراحی و اجرای مسابقات، مانند مسابقه‌های اعتقادی، احکام، تاریخی و اخلاقی، خاطره‌نویسی، مقاله و شعر و نقاشی و طراحی
۴. فراهم کردن امکان انتقاد و پیشنهاد معتکف به مسئول اعتکاف به‌صورت کتبی و شفاهی
۵. عکاسی توسط عکاس ماهر از لحظه‌های خاص و عکس یادگاری و دسته‌جمعی و ارائه به معتکفین
۶. دعوت از سخنرانان و مداحان توانا جهت اجرای مراسم
۷. برپایی مراسمات مناجات و توسل در هنگام غروب و نیمه‌شب‌ها
۸. اجرای برنامه شبی با قرآن توسط قاریان ممتاز کشور
۹. مسابقه روزنامه دیواری ویژه نوجوانان علاقه‌مند
۱۰. توزیع نشریات چاپ‌شده و یا کتب امانی به معتکفین

۱۱. اجرای مراسم تواشیح
۱۲. برگزاری حلقه‌های معرفت موضوعی
۱۳. امکان اقامه نماز مردم در نماز جماعت معتکفین و انتقال معنویت به مردم شهر
۱۴. سخنرانی‌های کوتاه و بلند در موقعیت‌های مناسب
۱۵. مولودی‌خوانی و مرثیه‌سرایی با توجه به مناسب روز
۱۶. توصیه‌های چهره به چهره توسط مبلغین حاضر در اعتکاف
۱۷. برگزاری برنامه‌های ویژه برای اقشار و سنین حاضر در اعتکاف، مانند برنامه بیان احکام کسب برای کارمندان و بازاریان، برنامه بیان نکات تربیتی برای افراد متأهل، بیان نکات تشویق نوجوانان به حضور در مسجد برای مادران
۱۸. اجرای رادیو اعتکاف حدود ۴۰ دقیقه در دو روز اول اعتکاف
۱۹. استفاده از نواهای اسلامی، صلوات، مناجات زیبا و تلاوت‌های ماندگار قبل از اذان و جهت بیدارباش

فصل هفتم: ملاحظات و مراقبت‌ها

۱. ضروری است که مسئولین اعتکاف افرادی مورد اعتماد را مأمور نمایند تا به صورت نامحسوس ناظر به جریان اعتکاف باشند و شیوه برخورد با اتفاقات از قبل تعریف شده باشد.
۲. ساعات اولیه شب (حدود ۲ ساعت بعد از نماز مغرب) را باید مخصوص خواب و استراحت معتکفین قرارداد و از اجرای مراسمات پرهیز نمود. چرا که معمولاً ساعات انتهایی شب را معتکفین به خلوت و مناجات می‌پردازند و قبل از آن نیاز به استراحت دارند. مکان استراحت هم باید از آرامش، تاریکی و سکوت لازم برخوردار باشد.
۳. امکان ملاقات خانواده معتکفین با آنها طوری فراهم شود که مزاحمتی ایجاد نکند.
۴. توجه به ادعیه و اعمال کوتاه و پرمحتوا که مناسب برای عموم معتکفین باشد.
۵. احترام به خلوت و سکوت افراد و جزو برنامه دانستن آن نه بیکاری
۶. توجه به مسائل بهداشتی در شبستان و سرویس‌های بهداشتی به خصوص اهتمام و تشویق به مسواک

* پس از اعتکاف

فصل هشتم: اختتامیه اعتکاف

وقتی اردوی سه‌روزه راهیان ملکوت پایان یافت، لازم است این یافته‌های معنوی تثبیت و ادامه راه برای معتکف ترسیم گردد. در اختتامیه می‌توان برنامه‌های زیر را اجرا نمود.

۱. تلاوت قرآن

۲. پخش کلیپ مناسب اعتکاف

۳. گزارش مختصر مدیر اجرایی اعتکاف

۴. سخنان اخلاقی و عاطفی امام جماعت یا روحانی مستقر با هدف ارائه روش تثبیت حال معتکف و تثبیت آثار اعتکاف در زندگی

۵. مراسم حلالیت طلبی همه اعضا از یکدیگر

۶. نظرسنجی معتکفین از بخش‌های مختلف اعتکاف

فصل نهم: پس از اتمام مراسم

۱. غبارروبی پایانی محل اعتکاف
۲. بررسی اموال و امکانات مسجد و بازگرداندن امکانات امانت گرفته به صاحب مال
۳. تسویه حساب و حسابرسی توسط فرد باتجربه با ثبت تمام مخارج و هزینه‌ها از ابتدای اعتکاف
۴. تهیه گزارش نهایی قابل ارائه به مسئولین از اعتکاف و پیوست نمودن هزینه‌ها به آن
۵. تقدیر و تشکر از خادمین اعتکاف
۶. بایگانی تمام اموال و اسناد به خصوص نظرسنجی‌ها، تجربه نگاری‌ها، فایل‌های پوستر و برنوشته تولیدی برای ارائه به اعتکاف‌های استان‌های دیگر و فیلم و صوت‌های ثبت شده در اعتکاف

نمونه برگ شناسایی و سازماندهی خادمین

نام و نام خانوادگی: سن: جنسیت: زن ☐ مرد ☐ تحصیلات: شغل: وضعیت تأهل: مجرد ☐ متأهل ☐ سابقه اعتکاف: دارم ☐ ندارم ☐ آدرس: تلفن: ایمیل: همراه:			
در چه زمینه یا زمینه هایی مایل به همکاری هستید؟ امور تبلیغاتی ☐ امور فرهنگی ☐ امور تدارکاتی ☐ امور اجرایی و مدیریتی ☐ امور اداری - مالی ☐			
سوابق و تجربیات: تاکنون چند مرتبه در اعتکاف شرکت کرده‌اید؟ (با ذکر زمان و مکان و نوع مسئولیت)			
سال حضور / ماه	ماه	مکان / شهر	مسئولیت
مهم‌ترین انگیزه شما برای داوطلبی خدمت به معتکفین چیست؟			

در کدامیک از مراحل اعتکاف آماده خدمت‌گذاری به معتکفین هستید؟ ❁ فعالیت‌های پیش از اعتکاف ❁ فعالیت‌های حین اعتکاف ❁ فعالیت‌های پس از اعتکاف
آیا تاکنون کتابی درباره اعتکاف مطالعه کرده‌اید؟ (نام ببرید)
به نظر جنابعالی مهم‌ترین فواید و آثار فردی اعتکاف چیست؟
به نظر جنابعالی مهم‌ترین فواید و آثار اجتماعی اعتکاف چیست؟
مهم‌ترین آسیب‌های احتمالی اعتکاف به نظر شما چیست؟

نمونه برگ ثبت نام معتکفین

نام و نام خانوادگی:	نام پدر:	تاریخ تولد:	جنسیت: زن ☐ مرد ☐
وضعیت تأهل: مجرد ☐ متأهل ☐	سابقه اعتکاف: دارم ☐ ندارم ☐	تحصیلات:	شغل:
آدرس:			
تلفن:			
ایمیل:			
۱- آیا پیش از این در اعتکاف شرکت کرده بودید؟ خیر ☐ آری ☐ چند بار:			
۲- آیا مبتلا به بیماری یا معلولیت خاصی هستید که نیاز به مراقبت‌ها و امکانات ویژه‌ای داشته باشد؟ نوع بیماری یا معلولیت: مراقبت ویژه: امکانات ویژه: داروهای خاص:			
۳- آیا دخانیات استعمال می‌کنید؟ خیر ☐ آری ☐ میزان استعمال در شبانه‌روز:			
۴- آیا نسبت به غذا یا میوه خاصی حساسیت یا منع پزشکی دارید؟ نام ببرید.			
۵- با چه کسانی به اعتکاف می‌آیید؟ الف) اعضای خانواده ☐ ب) دوستان ☐ ج) همکاران یا همکلاسی ☐ د) تنها ☐			
۶- چرا این مسجد را برای اعتکاف انتخاب فرموده‌اید؟ الف) نزدیکی به محل سکونت ☐ ب) نزدیکی به محل تحصیل / کار ☐ ج) دوری از محیط عادی زندگی برای تنها بودن ☐ د) کیفیت بهتر برنامه‌های این مسجد ☐			

۷- مهم‌ترین انتظارات شما از برگزارکنندگان اعتکاف چیست؟

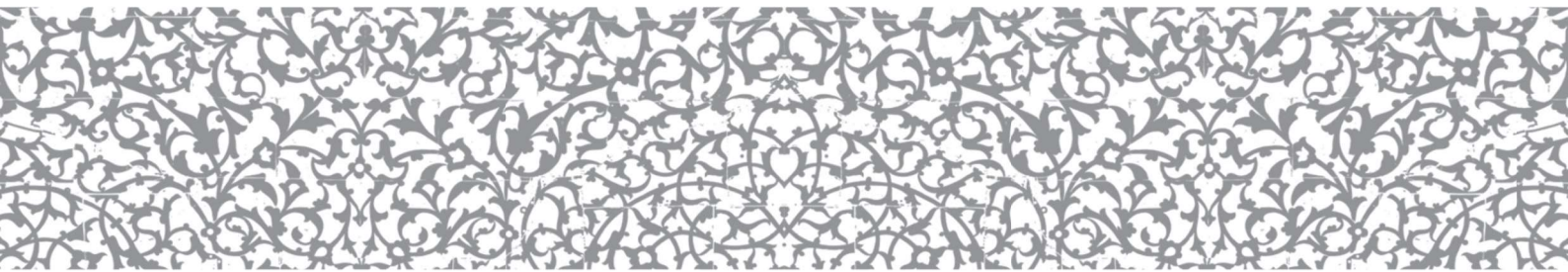
- (الف)
..... (ب)
..... (ج)
..... (د)

۸- به عنوان یک فرد علاقمند به اعتکاف چه برنامه‌های فرهنگی را برای اجرا در ایام اعتکاف پیشنهاد می‌کنید؟

.....
.....
.....
.....
.....
.....

نمونه برگ توانمندی‌ها و علاقمندی‌های معتکفین

نام و نام خانوادگی: نام پدر: تاریخ تولد: تحصیلات: شغل: آدرس: تلفن: ایمیل: همراه:
۱- در چه عرصه‌های علمی و قابل استفاده عموم، دارای تخصص هستید؟ علوم اسلامی: احکام، تفسیر، عقاید، سیره، حدیث، اخلاق، عرفان، نهج‌البلاغه. علوم جدید: روانشناسی و مشاوره، جامعه‌شناسی، طب و امور پزشکی، علوم سیاسی، تاریخ. لطفاً مباحث و موضوعاتی که به صورت خاص در آنها تخصص دارید (مثلاً مهدویت و ...) نام ببرید.
۲- در چه عرصه‌های فرهنگی - اجتماعی دارای تجربه استفاده عموم هستید؟ مباحث فرهنگی: مباحث اجتماعی:
۳- اگر شما مسئول برنامه‌ریزی اعتکاف بودید، با توجه به تمام ویژگی‌ها و امکانات و محدودیت‌ها، چه برنامه‌هایی را برای اجرا در ایام اعتکاف طراحی می‌کردید؟
۴- چنانچه قبلاً هم در اعتکاف شرکت کرده‌اید؛ مهم‌ترین نقاط قوت و نقاط ضعف اعتکاف‌های گذشته را ذکر نمایید. نقاط قوت: نقاط ضعف:

* خیلی وقت‌ها هست که در هیأت، دغدغه ارزشمندی داریم؛ اما نمی‌دانیم چگونه به این دغدغه پاسخ دهیم. هر چقدر می‌گردیم، راهکار عملیاتی برایش نمی‌یابیم.

* برخی مناسبت‌ها هست که نمی‌خواهیم مثل خیلی‌های دیگر از کنارشان بی‌خیالانه عبور کنیم؛ ولی نمی‌دانیم چگونه باید این مناسبت‌ها را گرامی بداریم.

* بعضی کارها و فعالیت‌ها هست که می‌خواهیم به نحو احسن انجام دهیم؛ اما راهنما و صاحب تجربه‌ای نمی‌یابیم تا به وی مراجعه کنیم.

«یک طرح کارا» طرح‌ها و پیشنهادهایی است برای هیأت‌های مذهبی.

«یک طرح کارا» می‌کوشد تا پاسخی در خور و عملیاتی برای این سوالات بیابد. چشم انتظار طرح‌ها و پیشنهادهای شما هستیم.

مجلس الزمانی الشیخ

۰۲۵ ۳۲۹۲ ۸۹ ۵۱
۳ ۰۰۰ ۱۵۴۲
www.1542.org
info@1542.org

